

II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS

17 päivänä joulukuuta 2002

EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan mukaisesta menettelystä seuraavien yritysten osalta: Alfa Acciai S.p.A., Feralpi Siderurgica S.p.A., Ferriere Nord S.p.A., IRO Industrie Riunite Odolesi S.p.A., Leali S.p.A., selvitystilassa oleva Acciaierie e Ferriere Leali Luigi S.p.A., Lucchini S.p.A., Siderpotenza S.p.A., Riva Acciaio S.p.A., Valsabbia Investimenti S.p.A., Ferriera Valsabbia S.p.A. ja yritysten yhteenliittymä Federacciai (Italian terästeollisuusyritysten liitto),

Asia C.37.956 — Betoniteräs

tiedoksiannettu numerolla K(2002) 5807

(Ainoastaan italiankielinen teksti on todistusvoimainen)

(2006/894/EY)

Komissio teki 17. joulukuuta 2002 päätöksen EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan mukaisesta menettelystä. Perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16. joulukuuta 2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003⁽¹⁾ 30 artiklan säännösten mukaisesti komissio julkaisee tässä tiedonannossa asianosaisten nimet ja päätöksen olennaisen sisällön sekä määrättävät seuraamukset. Se ottaa huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta. Päätöksen koko tekstin julkinen toisinto on saatavissa asiassa todistusvoimaisilla kielillä ja komission työkielillä kilpailun pääosaston Internet-sivuilla osoitteessa http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html.

I. YHTEENVETO RIKKOMISESTA

Vastuun jakautuminen

osoitus ja rikkomisen luonne

- (1) Päätös on osoitettu seuraaville yrityksille: Alfa Acciai S.p.A, Feralpi Siderurgica S.p.A, Ferriere Nord S.p.A, IRO Industrie Riunite Odolesi S.p.A, Leali S.p.A, selvitystilassa oleva Acciaierie e Ferriere Leali Luigi S.p.A, Lucchini S.p.A, Siderpotenza S.p.A, Riva Acciaio S.p.A, Valsabbia Investimenti S.p.A, Ferriera Valsabbia S.p.A ja yritysten yhteenliittymä Federacciai (Italian terästeollisuusyritysten liitto).
- (2) Edellä mainitut yritykset ovat osallistuneet Euroopan hiili- ja teräsyhteisön (EHTY) perustamissopimuksen, jäljempänä "perustamissopimus", 65 artiklan 1 kohdan yhteen, monimutkaiseen ja jatkuvaan rikkomiseen, jonka tarkoituksena tai vaikutuksena on ollut tankoina tai rullina olevan betoniteräksen hintojen vahvistaminen ja joka on johtanut myös betoniteräksen tuotannon tai myynnin rajoittamiseen tai valvomiseen Italian markkinoilla.
- (3) Rikkomiseen osallistunut Alfa Acciai S.p.A -yritys on vastuussa oman toimintansa lisäksi Acciaieria Megara S.p.A.:sta (vuodesta 1996 alkaen), Alfa Acciai S.R.L.:stä (ennen vuotta 1996) ja Acciaierie di Sicilia S.p.A.:sta.
- (4) Feralpi Siderurgica S.p.A. -yritys on vastuussa oman toimintansa lisäksi myös Feralpi Siderurgica S.R.L.:stä (vuodesta 1990 alken) ja tämän edeltäjästä Feralpi Siderurgica S.p.A.:sta.
- (5) Yritykset Leali S.p.A. ja selvitystilassa oleva Acciaierie e Ferriere Leali Luigi S.p.A. ovat vastuussa oman toimintansa lisäksi Acciaierie e Ferriere Leali Luigi S.p.A.:sta (marraskuuhun 1998 asti), jonka seuraaja niistä tuli. Kyseisen ajankohdan jälkeen vastuussa on ollut ainoastaan Leali S.p.A..

⁽¹⁾ EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1.

- (6) Yritykset Lucchini S.p.A. ja Siderpotenza S.p.A. ovat vastuussa oman toimintansa lisäksi yhteisyrityksestä Siderpotenza S.p.A.:sta (vuoteen 1991 saakka) ja Lucchini Siderurgica S.p.A (vuoden 1997 loppuun saakka).
- (7) Yritys Riva S.p.A. on vastuussa oman toimintansa lisäksi myös Fire Finanziaria S.p.A.:n, Riva Prodotti Siderurgici S.p.A.:n, Acciaierie e Ferriere di Galtarossa S.p.A.:n ja Acciaierie del Tanaro S.p.A.:n toiminnasta.
- (8) Yritykset Valsabbia Investimenti S.p.A. ja Ferriera Valsabbia S.p.A. ovat vastuussa oman toimintansa lisäksi myös edeltäjänsä Ferriera Valsabbia S.p.A.:n (vuoteen 2000 saakka) ja tätäkin edeltäneen Ferriera Valsabbia S.p.A.:n toiminnasta (vuoteen 1990 saakka).
- (9) Muut rikkomiseen osallistuneet ovat samoja yrityksiä ja samaa yhteenliittymää sekä samoja oikeushenkilöitä, joilla on sama toiminimi ja jotka ovat toimineet betoniteräs-markkinoilla rikkomisen alkamisesta lähtien (vuodesta 1993 Ferriere Nord S.p.A.:n osalta).

Rikkomisen kesto

- (10) Yritykset osallistuivat rikkomiseen ainakin seuraavina ajanjaksoina:
- Alfa Acciai S.p.A 6 päivästä joulukuuta 1989 4 päivään heinäkuuta 2000;
- Feralpi Siderurgica S.p.A 6 päivästä joulukuuta 1989 27 päivään kesäkuuta 2000;
- Ferriere Nord S.p.A 1 päivästä huhtikuuta 1993 4 päivään heinäkuuta 2000;
- IRO Industrie Riunite Odolesi S.p.A 6 päivästä joulukuuta 1989 27 päivään kesäkuuta 2000;
- Leali SpA ja selvitystilassa oleva Acciaierie ja Ferriere Leali Luigi S.p.A 6 päivästä joulukuuta 1989 27 päivään kesäkuuta 2000;
- Lucchini SpA/Siderpotenza S.p.A 6 päivästä joulukuuta 1989 27 päivään kesäkuuta 2000;
- Riva S.p.A 6 päivästä joulukuuta 1989 27 päivään kesäkuuta 2000;
- Ferriera Valsabbia S.p.A ja Valsabbia Investimenti S.p.A 6 päivästä joulukuuta 1989 27 päivään kesäkuuta 2000;
- Federacciai (Italian terästeollisuusyritysten liitto) 6 päivästä joulukuuta 1989 24 päivään heinäkuuta 1998.

Betoniteräsmarkkinat

- (11) Betoniteräs on pitkä tuote, joka kuumavalsataan teräsrullista tai vähintään 5 millimetrin tangoista. Sen pinta on sileä, sakarainen tai uurrettu, ja sitä käytetään betonirau-doitukseen. Betoniteräksen perinteinen muoto on suora tanko (joka lämpövalssataan tankovalssaamossa). Tangot voivat olla pituudeltaan 12, 6, 14 ja joskus 18 metriä.
- (12) Betoniteräs toimitetaan rullina tai vyyhteinä, jotka käyttäjä suoristaa ja leikkaa haluamaansa pituuteen. Rullana oleva betoniteräs maksaa yleensä hieman enemmän kuin tankona oleva betoniteräs, mutta rullien hinnoissa on havaittavissa laskusuuntaus kohti tankojen hintoja.
- (13) Kaikkia edellä mainittuja betoniterästyyppejä valmistetaan eri paksuisina siten, että halkaisija on vaihdellessa käyttö-tarkoituksen asettamien vaatimusten mukaan 5–40 milli-metriä. Rullana olevan betoniteräksen halkaisija on enintään 16 millimetriä. Halkaisijan pituuden mukaan betoniteräksen perushintaan lisätään lisämaksu (ns. koko-lisä).
- (14) Betoniterästä käytetään ensisijaisesti rakennusallalla raken-teiden lujittamiseksi.
- (15) Euroopan unionin 15 vanhasta jäsenvaltiosta betoniterästä tuotetaan eniten Italiassa. Tämän päätöksen kohteena olevat yritykset muodostivat rikkomiskauden päättyessä noin 80 prosenttia Italian markkinoista, ja niiden betoniteräksestä saama liikevaihto oli vuosina 2000 ja 2001 noin 900 miljoonaa euroa.

Kartellin toiminta

- (16) Federacciai ja muut sen kanssa yhteistyössä toimivat yritykset päättivät soveltaa ainakin vuoden 1989 lopusta alkaen yhtenäisiä, halkaisijan mukaan vahvistettuja kokoli-sähintoja betoniteräksen myynnissä Italiassa. Huhtikuusta 1992 alkaen yritykset ulottivat Federacciain tuella vastaavan päätöksen ja toimet koskemaan myös betoniteräksen perushinnan vahvistamista Italiassa. Samasta ajankohdasta syyskuuhun 1995 saakka kartelli koski myös maksuehtojen vahvistamista.
- (17) Ainakin vuoden 1994 lopusta alkaen Federacciai uudisti liiketoimiaan järjestelmällisemmin sekä betoniteräksen hintojen että määrien, tuotteiden ja myynnin osalta.
- (18) Vuodesta 1995 alkaen kartelliin osallistuneet yritykset alkoivat sopia tuotannon tai myynnin vähentämisestä tai valvomisesta supistaakseen markkinoille luovutettavan betoniteräksen määrää. Jotkut tuottajat ottivat käyttöön keskinäisen järjestelmän, jonka avulla kunkin yrityksen tuottamia ja myymiä määriä voitiin valvoa täsmällisemmin ja järjestelmällisemmin.
- (19) Komissiolla ei ole käytettävissään tarpeeksi tietoja sen osoittamiseksi, että kilpailusääntöjä rikottiin 4 päivän heinäkuuta 2000 jälkeen. On täsmennettävä, että kaikki

yritykset eivät välttämättä ole osallistuneet kaikkeen tässä päätöksessä kuvattuun toimintaan, ja jotkut niistä ovat osallistuneet siihen lyhyemmän aikaa.

II. SAKOT

Perusmäärä

- (20) Rikkomisen on ollut yhtenäistä, monimutkaista ja jatkuvaa, ja sen tarkoituksena on ollut hintojen vahvistaminen ja tuotannon tai myynnin rajoittaminen tai valvominen Italian markkinoilla, mikä merkitsee EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdan hyvin vakavaa rikkomista. Kartelli koski koko Italian tasavallan aluetta. On vahvistettu, että kartellisopimukset pantiin täytäntöön ja että ne vaikuttivat markkinoihin, vaikkei toivottuihin vaikutuksiin aina päästykään. Komissio kuitenkin katsoo, että kartelliin osallistuneet yritykset syyllistyivät hyvin vakavaan rikkomiseen. Se, että kartellin vaikutukset rajoittuivat ainoastaan Italian markkinoihin, ei alenna rikkomisen vakavuusastetta hyvin vakavasta vakavaan, koska on otettava huomioon myös Italian tuotannon merkittävyys.
- (21) Vaikka rikkomisen oli hyvin vakavaa, komissio otti kuitenkin sakon perusmäärää määrittäessään huomioon kyseisen tapauksen erityispiirteet. Tapaus koskee kotimarkkinoita, joihin sovellettiin rikkomisen ajankohtana EHTY:n perustamissopimuksen erityismääräyksiä ja joilla tämän päätöksen kohteena olevilla yrityksillä oli ensimmäisellä rikkomiskaudella vähäinen markkinaosuus.
- (22) EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 5 kohdan mukaan yritysten yhteenliittymälle ei voida määrätä sakkoja tai uhkasakkoa. Kyseisen perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohta ei kuitenkaan anna aihetta katsoa, että kyseisen säännöksen sisältämää kieltoa ei voitaisi soveltaa myös yhteenliittymään, joka on tehnyt päätöksen tavanomaisen kilpailun estämisestä, rajoittamisesta tai vääristämisestä. Vaikka siis Federacciaille ei ole määrätty sakkoja edellä mainituista kilpailun vastaisista menettelytavoista, tämä päätös on osoitettu sille.

Erilainen kohtelu

- (23) Hyvin vakavien rikkomisten osalta sovellettavissa olevien sakkojen asteikon ansiosta yrityksiä voidaan kohdella eri tavoin, ja että tällä tavoin otetaan huomioon rikkomiseen syyllistyneiden yritysten todellinen taloudellinen kapasiteetti aiheuttaa merkittävää vahinkoa kilpailulle, jotta sakko voidaan määrittää riittävän varoittavalle tasolle.
- (24) Komissio katsoo, että tämän päätöksen kohteena olevien yritysten markkinaosuudet viimeisenä kokonaisena kalenterivuonna, jolloin rikkomista tapahtui (1999), eivät ole edustavia suhteessa niiden todelliseen läsnäoloon asianomaisilla markkinoilla vertailuajanjaksolla. Vuosina 1990–1999 kyseisten yritysten markkinaosuudet käytännössä

kolminkertaistuivat. Tämän vuoksi ajanjakson 1990–1999 keskimääräisten markkinaosuuksien perusteella voidaan yksilöidä kolme yritysryhmää laskevassa järjestyksessä markkinaläsnäolon perusteella. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat Feralpi ja Valsabbia. Toiseen Lucchini/Siderpotenza, Alfa, Riva ja Leali (joiden keskimääräinen markkinaosuus on noin 70 prosenttia ensimmäisen ryhmän keskimääräisestä markkinaosuudesta). Kolmanteen ryhmään sijoittuvat Iro ja Ferriere Nord (joiden keskimääräinen markkinaosuus on noin 35 prosenttia ensimmäisen ryhmän keskimääräisestä markkinaosuudesta).

- (25) Rivan ja Lucchini/Siderpotenzan osalta asianomaisten markkinoiden suhteellisen tärkeyden perusteella laskettua sakon perusmäärää olisi nostettava, jotta voidaan ottaa huomioon kyseisten yritysten koko ja kokonaisvarat. Kyseisten yritysten EHTY-tuotteista koostuva liikevaihto on selvästi suurempi (noin 3,5 miljardia euroa Rivalla vuonna 2001 ja noin 1,2 miljardia Lucchinilla) kuin muiden tarkasteltavina olevien yritysten. Lisäksi olisi muistettava, kuten asiakirjoista käy ilmi, että kyseisten yritysten huippujohto oli usein suoraan mukana rikkomisessa. Tämän vuoksi riittävän varoittavan vaikutuksen saamiseksi Lucchini/Siderpotenzan sakon perusmäärää olisi nostettava 225 prosentilla, koska sen EHTY-tuotteista saama liikevaihto on noin kolminkertainen muiden yritysten suurimpaan liikevaihtoon verrattuna. Rivan osalta sakon perusmäärää olisi nostettava 375 prosentilla, koska sen kokonaisliikevaihto EHTY-tuotteista on noin kolme kertaa suurempi kuin Lucchini/Siderpotenzan. Kyseisissä kertoimissa otetaan huomioon näiden kahden yrityksen ja tämän päätöksen kohteena olevien muiden yritysten välinen huomattava ero koon ja kokonaisvarojen osalta.

Kesto

- (26) Rikkomisen kesti yli kymmenen vuotta ja kuusi kuukautta kaikkien yritysten osalta lukuun ottamatta Ferriere Nord S.p.A.:ta, jonka osalta rikkomisen kesti yli seitsemän vuotta. Tämän vuoksi sakon perusmäärää nostetaan 105 prosenttia kaikkien yritysten osalta lukuun ottamatta Ferriere Nordia, jonka osalta sitä nostetaan 70 prosenttia.

Raskauttavat olosuhteet

- (27) Tässä tapauksessa komissio on havainnut ainoastaan yhden raskauttavan seikan Ferriere Nordin osalta, joka on rikkonut perustamissopimusta aiemminkin. Sille osoitettiin 2 päivänä elokuuta 1989 tehty komission päätös sen osallistumisesta kartelliin hintojen vahvistamisesta ja myynnin rajoittamisesta sähköhitsattujen verkkojen alalla ⁽²⁾.
- (28) Tämän vuoksi komissio katsoo, että Ferriere Nordin osalta perusmäärää on nostettava 50 prosentilla.

Lieventävät olosuhteet

- (29) Komissio ei havainnut lieventäviä olosuhteita.

⁽²⁾ EYVL L 260, 6.9.1989, s. 1.

Sakkojen määräämättä jättämisestä tai lieventämisestä vuonna 1996 annetun tiedonannon soveltaminen

- (30) Yksikään tämän päätöksen kohteena olevista yrityksistä ei ole oikeutettu sakkojen määräämättä jättämiseen taikka sakon määrän huomattavaan tai merkittävään lieventämiseen sakkojen lieventämisestä vuonna 1996 annetun tiedonannon⁽³⁾ B ja C kohdan määräysten mukaisesti, koska mikään siinä määrätystä edellytyksistä ei täyty. Ne eivät ole ilmoittaneet kartellista ennen komission toteuttamaa tutkimusta eikä sen jälkeen, eivätkä ne ole esittäneet selvää tai vakuuttavaa näyttöä kartellin olemassaolosta.
- (31) Vuoden 1996 tiedonannon D kohdan osalta komissio myöntää, että Ferriere Nord on toimittanut sille hyödyllisiä tietoja, joiden ansiosta se on ymmärtänyt paremmin kartellin toimintaa. Komissio katsoo, että tämä täyttää tiedonannon D kohdan ensimmäisen alakohdan vaatimus, jonka mukaan sakon määrää voidaan vähentää silloin, kun yritys ennen väitetiedoksiannon lähettämistä esittää komissiolle tietoja, asiakirjoja tai muuta näyttöä, jotka osaltaan vahvistavat rikkomisen.
- (32) Komissio katsoo, että on perusteltua myöntää Ferriere Nordille sakosta 20 prosentin alennus.

PÄÄTÖS

1. Määrätään seuraavat sakot:

— Feralpi Siderurgica S.p.A.	10,25 miljoonaa euroa
— Valsabbia Investimenti S.p.A. ja Ferriera Valsabbia S.p.A. yhteisvastuullisesti	10,25 miljoonaa euroa
— Lucchini S.p.A. ja Siderpotenza S.p.A. yhteisvastuullisesti	16,14 miljoonaa euroa
— Alfa Acciai S.p.A.	7,175 miljoonaa euroa
— Riva Acciaio S.p.A.	26,9 miljoonaa euroa
— Leali S.p.A. ja selvitystilassa oleva Acciaierie e Ferriere Leali Luigi S.p.A. yhteisvastuullisesti	6,093 miljoonaa euroa
— Leali SpA ⁽⁴⁾	1,082 miljoonaa euroa
— IRO Industrie Riunite Odolesi S.p.A.	3,58 miljoonaa euroa
— Ferriere Nord S.p.A.	3,57 miljoonaa euroa

2. Federacciai ja edellä lueteltujen yritysten on päätettävä rikkomisen välittömästi, elleivät ne ole sitä jo tehneet. Niiden on pidättäydyttävä toistamasta tässä erityistapauksessa todetun rikkomisen aiheuttaneita toimia ja toteuttamasta tarkoitukseltaan tai vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä.

⁽⁴⁾ Komissio on käsitellyt Acciaierie e Ferriere Leali Luigi S.p.A:n toimintaa sen selvitystilaan asettamiseen saakka erillään Leali S.p.A:n toiminnasta sen perustamisesta alkaen: ensimmäisestä vastaavat yhteisvastuullisesti selvitystilassa oleva Acciaierie e Ferriere Leali Luigi S.p.A ja Leali S.p.A; toisesta on vastuussa yksinomaan Leali S.p.A. Tämän vuoksi sakon määrä on jaettu suhteutettuna kahdelle ajanjaksolle, joista ensimmäinen alkaa rikkomisen alusta 25 päivään marraskuuta 1998 ja toinen jälkimmäisestä ajankohdasta rikkomisen päättymiseen. Ensimmäistä ajanjaksoa koskevasta sakosta vastaavat Leali S.p.A ja selvitystilassa oleva Acciaierie e Ferriere Leali Luigi S.p.A. yhteisvastuullisesti, kun taas toista ajanjaksoa koskevasta sakosta vastaa yksinomaan Leali S.p.A.

⁽³⁾ EYVL C 45, 19.2.2002, s. 3.